

Duits Zuidwest Afrika / Namibië: welke gans heeft dit gedaan?

Olav Petri

Och, was deze brief nou maar niet in handen van een postzegelverzamelaar gekomen, een bijzonder poststuk is verminkt....

Duitsland had in Afrika een aantal koloniën verworven en de bevolking met harde hand, in Duits Zuidwest Afrika zelfs met zo ongeveer genocide, Duits bestuur en koloniale economische ontwikkeling opgelegd. In 1914 zat het bewind er net 30 jaar. In augustus 1914 brak de Eerste Wereldoorlog uit. De Duitse koloniën veronderstelden dat de oorlog niet in Afrika gevoerd zou worden, blanken tegen blanken terwijl de zwarte bevolking glimlachend toekeek? Nee, dat kon toch niet de bedoeling zijn, koloniale heersers regelen het wel onderling zonder dat er geschoten wordt. Men moest de blanke waardigheid weten te bewaren tegenover de bevolking. Al snel werd het duidelijk dat de geallieerden er anders over dachten. Alle koloniën werden snel veroverd, alleen de troepen in Duits Oost Afrika (Tanzania), inclusief Afrikaanse beroepssoldaten, hebben de hele oorlog doorgevochten.

In Duits Zuidwest Afrika werden Britse en Zuid-Afrikaanse troepen ingezet. Veel Zuid-Afrikaners van Boerenafkomst hadden geen zin om de Duitsers aan te vallen. Aanvankelijk kwam het zelfs tot munitie, ook leiders als De la Rey en Christian de Wet weigerden medewerking. Uiteindelijk viel de Duitse kolonie snel in Britse handen. Men had er niet alleen weinig troepen, ook bleek de Afrikaanse bevolking niet mee te willen doen bij de verdediging, begrijpelijk, gezien de moordende oorlog die de Duitsers tegen het Herero volk hadden gevoerd. De kust was in een mum veroverd. In mei 1915 viel Windhoek. In juli capituleerden de Duitsers.

De enveloppe is op 27 november 1915 vanuit Windhoek aangetekend naar het neutrale Nederland verzonden, keurig gefrankeerd met Zuidafrikaanse zegels met koning George V er op. Wat zou er van de enveloppe afgeknipt zijn? Vast leuke Zuidafrikaanse zegels om lege plekken in het album op te vullen. De Michel meldt geen GRI opdrukken van de bezettende Britten, het gebied kreeg Zuidafrikaans bestuur en dus ook Zuidafrikaanse postzegels.

We zijn nog niet klaar, het stempel luidt "Windhoek". Hé, dat is toch Nederlands? En het stempel onder de R van registered, aangetekend, is weer Windhuk, Duitse spelling. Ik verzamel het niet, maar och, je hebt vaak ergens wel wat liggen, en inderdaad, ik vond een vroeger stempel met Windhoek als plaatsnaam. Dat is hier gebruikt, waarbij een vreemde lege plek in het stempel ontstond. Daar stond namelijk oorspronkelijk breeduit Deutsch Südwest Afrika. Dat is makkelijk te verwijderen, te "kappen" of "adapteren" zoals dat genoemd wordt.

Snelvervoer: In oorlogstijd, per schip en onderweg nog gecensureerd. De brief ging via Kaapstad, waar hij gecensureerd is, naar Nederland. Al op 3 januari 1916 werd hij in Valkenburg gestempeld en vervolgens doorgestuurd naar Zwolle waar op 4 januari een afstempeling volgde. Er is nog een restant van een ovaal censorstempel te zien op de achterkant met iets van een datum er in "12 1915", mogelijk nog een Brits stempel.

Vreemd genoeg is de enveloppe niet geopend. Dat zie ik niet zo vaak, de Britten waren erg gretige gebruikers van schaar en plakstroken.

